

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

การศึกษาความต้องการที่พักอาศัยของนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่นนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพความเป็นอยู่ ปัญหาที่พักอาศัย ความพึงพอใจที่มีต่อที่พักอาศัย และความต้องการที่มีต่อที่พักอาศัย ของนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น

ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย มีจำนวน 359 ตัวอย่าง จากนักศึกษาปัจจุบันในปีการศึกษา 2537 ในระดับปริญญาตรี ทุกชั้นปีการศึกษาและทุกคณะ โดยการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้ใช้แบบสำรวจ ซึ่งผู้วิจัยสร้างเอง ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ส่วน คือ

1. ข้อมูลทั่วไป และสภาพความเป็นอยู่ของนักศึกษา
2. การพักอาศัย ของนักศึกษาในหอพักนักศึกษาของมหาวิทยาลัย
3. การพักอาศัย ของนักศึกษาซึ่งไม่ได้พักอาศัยในหอพักของมหาวิทยาลัย
4. ความคิดเห็น และความต้องการเกี่ยวกับที่พักอาศัย ของนักศึกษา

ผลการศึกษา

ผลการศึกษาประกอบไปด้วยประเด็นดังต่อไปนี้

1. ลักษณะทั่วไปและสภาพความเป็นอยู่ของนักศึกษา

1.1 ลักษณะทางสังคมและเศรษฐกิจ พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มีภูมิลำเนา อยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผู้ปกครอง หรือบิดา มารดา ส่วนใหญ่มีอาชีพ รับราชการหรือรัฐวิสาหกิจ รายได้ของครอบครัวนักศึกษา ส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 10,000 บาท - 30,000 บาท ส่วนที่ครอบครัว มีฐานะยากจน มีประมาณ ร้อยละ 15 รายรับต่อเดือนของนักศึกษา ส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 2,000 บาท - 3,000 บาท และนักศึกษาเกือบทั้งหมด นับถือศาสนาพุทธ

1.2 สภาพความเป็นอยู่ของนักศึกษา พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ใช้เวลาในการเรียน ประมาณ 5-7 ชั่วโมงต่อวัน หลังจากเลิกเรียนแล้วนักศึกษาส่วนใหญ่จะใช้เวลาว่างในการ อ่านหนังสือ ทัว ๆ ไป หรือพูดคุยกับเพื่อน หรือทบทวนการเรียน ในการใช้ห้องสมุด ส่วนใหญ่นักศึกษาใช้ห้องสมุดค่อนข้างน้อย นาน ๆ ครั้ง จึงจะไปใช้ห้องสมุด นักศึกษาส่วนใหญ่จะมีพาหนะส่วนตัว และพาหนะส่วนตัวที่มีมากที่สุด คือ รถจักรยานยนต์ นักศึกษาส่วนใหญ่เข้าไปในตัวเมืองขอนแก่น ประมาณอาทิตย์ละ 1 ครั้ง โดยส่วนใหญ่นักศึกษาเข้าไปเพื่อซื้อ ข้าวของ อุปโภคบริโภค สถานที่ที่นักศึกษาไปรับประทานอาหารนิยมไปรับประทานอาหารที่ร้านอาหารทั่ว ๆ ไป บริเวณมหาวิทยาลัยมากกว่า โรงอาหารของมหาวิทยาลัย ทั้ง ๆ ที่นักศึกษาส่วนใหญ่อยู่อาศัยใกล้ ๆ โรงอาหารของมหาวิทยาลัย พัดลมและโคมไฟอ่านหนังสือ เป็นอุปกรณ์ที่นักศึกษามีใช้กันมากที่สุด นักศึกษาส่วนใหญ่มีเพื่อนสนิท ประมาณ 3-5 คน นักศึกษาส่วนใหญ่เป็นนักกิจกรรม และ นักวิจัย ค้นคว้า นักศึกษาที่ซักรีดเสื้อผ้าด้วยตนเอง มีมากกว่า นักศึกษาที่จ้างซักรีดเสื้อผ้าในระดับที่ไม่แตกต่างกันมากนัก

1.3 ปัญหาของนักศึกษา พบว่า ในขณะที่เข้ามาศึกษาในมหาวิทยาลัยขอนแก่น นักศึกษาส่วนใหญ่ มีปัญหาในการปรับตัวเพียงเล็กน้อยเท่านั้น และปัญหาส่วนใหญ่ที่นักศึกษาพบ ในขณะที่เข้ามาศึกษาในมหาวิทยาลัยขอนแก่น ก็คือปัญหาด้านการเรียน ส่วนปัญหาในเรื่องที่พักอาศัย เป็นเรื่องรองลงไป แต่มีจำนวนน้อยกว่าผู้ที่ระบุว่าไม่มีปัญหาอะไรเลย ขณะเข้ามาศึกษาในมหาวิทยาลัยขอนแก่น

ส่วนปัญหาในปัจจุบันพบว่า ปัญหาทางด้านการเรียน เป็นปัญหาอันดับแรกของนักศึกษา เป็นปัญหาในระดับปานกลางค่อนข้างสูง ซึ่งก็ยิ่งเหมือนกับ ในช่วงที่เข้ามาศึกษาก็เป็นปัญหาด้านการเรียนเช่นกัน ส่วนปัญหาที่พักอาศัย อยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างต่ำ แต่น้อยกว่าปัญหาทางการเงินของนักศึกษา ส่วนปัญหาอื่น ๆ อยู่ในระดับต่ำ และนักศึกษาส่วนใหญ่มีสุขภาพ แข็งแรงดี มีปัญหาเจ็บป่วยเพียงเล็กน้อยเท่านั้น

1.4. การใช้จ่ายของนักศึกษาพบว่า นักศึกษาให้ความสำคัญกับการใช้จ่ายในเรื่องอาหารเป็นลำดับแรก รองลงไปเป็นเรื่องของการเรียนและการแต่งกาย ตามลำดับ แต่เมื่อพิจารณาถึงประเภทที่พักอาศัยของนักศึกษาพบว่า นักศึกษาที่ไม่ได้พักในหอพักของมหาวิทยาลัยให้ความสำคัญกับการใช้จ่ายในเรื่องของที่พักอาศัยมากกว่านักศึกษาที่พักอาศัยในหอพักของมหาวิทยาลัย โดยให้ความสำคัญมากกว่าการใช้จ่ายทางด้านการเรียนด้วย

2. ที่พักอาศัยของนักศึกษา

นักศึกษาส่วนใหญ่พักอาศัยในหอพักนักศึกษาของมหาวิทยาลัย โดยมีบางส่วนพักอาศัยโดยไม่ได้รับสิทธิ์ให้เข้าพัก (สิงหอ) จำนวนร้อยละ 4.18 ของนักศึกษาทั้งหมด หรือร้อยละ 4.76 ของนักศึกษาที่พักอาศัยในหอพักของมหาวิทยาลัย ส่วนนักศึกษาที่ไม่ได้พักอาศัยในหอพักของมหาวิทยาลัยส่วนใหญ่จะพักอาศัยในที่พักอาศัยที่ดำเนินการโดยเอกชน เช่น หอพักเอกชน หอเช่า บ้านเช่า เป็นต้น

นักศึกษาหญิงพักอาศัยในหอพักของมหาวิทยาลัยมากกว่านักศึกษาชาย ส่วนที่พักอาศัยที่ไม่ใช่หอพักของมหาวิทยาลัย นั้น จะเป็นนักศึกษาชายพักอาศัยอยู่มากกว่านักศึกษาหญิง และนักศึกษาที่พักอาศัย ณ หอพักของมหาวิทยาลัย โดยไม่ได้รับสิทธิ์ (สิงหอ) เป็นนักศึกษาชาย มากกว่า นักศึกษาหญิง

นักศึกษาชั้นปีที่ 1 ส่วนใหญ่จะพักอาศัยในมหาวิทยาลัย เนื่องจากมหาวิทยาลัยได้จัดให้นักศึกษาชั้นปีที่ 1 ทุกคนได้เข้าพักในหอพักของมหาวิทยาลัย ยกเว้น ผู้ที่มีภูมิลำเนาในเขตเทศบาล เมืองขอนแก่นเท่านั้น นักศึกษาชั้นปีที่ 2 และ 4 เป็นชั้นที่มีผู้ที่ไม่ได้อาศัยอยู่ในหอพักนักศึกษาของมหาวิทยาลัยมากที่สุด และนักศึกษาที่ไม่ได้พักอาศัย ในหอพักนักศึกษาของมหาวิทยาลัยจะมีอัตราส่วนของผู้ที่มีพาหนะส่วนตัว โดยเฉพาะรถจักรยานยนต์มากกว่า นักศึกษาที่พักอาศัยในหอพักของมหาวิทยาลัย

3. การพักอาศัย ในหอพักนักศึกษาของมหาวิทยาลัย

3.1 สภาพความเป็นอยู่ของนักศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่จะพักอาศัยกัน ห้องจะประมาณ 3-4 คน ส่วนจำนวนเตียงก็มีประมาณ 3-4 เตียงเช่นกัน ระยะเวลาในการเข้าพักส่วนใหญ่จะพักอาศัย ในหอพักปัจจุบันมานานระหว่าง 6 เดือน ถึง 1 ปี ในวันหนึ่ง ๆ ส่วนใหญ่นักศึกษาจะพักอาศัยในห้องพักประมาณ 6-14 ชั่วโมง โดยส่วนใหญ่ นักศึกษาจะมีรู้จัก หรือมีความสัมพันธ์กันกับเพื่อนร่วมห้อง โดยส่วนมากจะเรียนคณะเดียวกัน หรือเรียนชั้นปีเดียวกัน

3.2 ความคิดเห็นที่มีต่อการพักอาศัย ในหอพักของมหาวิทยาลัย พบว่า นักศึกษาที่มีความเห็นว่าจำนวนผู้พักอาศัยในห้องพักมีความเหมาะสม มีจำนวนมากกว่า ผู้ที่มีความเห็นว่าไม่เหมาะสม โดยผู้ที่มีความเห็นว่าไม่เหมาะสม ให้เหตุผลว่าห้องคับแคบ มีผู้อยู่อาศัยจำนวนมากซึ่งผู้ที่พักอาศัยในห้องพักที่มีผู้พักอาศัยเป็นจำนวนมากกว่า 2 คนส่วนใหญ่จะมีความเห็นว่า จำนวนผู้พักอาศัยไม่เหมาะสมในเรื่องค่าธรรมเนียมหอพัก ส่วนใหญ่ มีความเห็นว่ามีความเหมาะสมแล้ว ส่วนนักศึกษาซึ่งพักอาศัยโดยไม่ได้รับสิทธิ์นั้นได้ให้เหตุผลในการที่พักอาศัยโดยไม่มีสิทธิ์ในหอพักว่า หอพักเอกชนมีราคาค่าใช้จ่ายแพง และไม่สะดวกต่อการเรียน

นักศึกษาส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาเกี่ยวกับเพื่อนร่วมห้อง นักศึกษาส่วนใหญ่เห็นว่า การพักอาศัยในหอพัก ไม่มีผลต่อการเรียน และนักศึกษาที่มีความเห็นว่า การพักอาศัยในหอพักมีผลต่อการเรียนในทางที่ดีขึ้นมีมากกว่านักศึกษาที่มีความเห็นว่า การพักอาศัยในหอพักมีผลต่อการเรียนในทางที่แย่ลง

ผลการศึกษายังพบว่า การพักอาศัยในหอพักของมหาวิทยาลัยนั้นเป็นผลดีต่อตัวนักศึกษาในด้านของการรู้จักการอยู่ร่วมกับบุคคลอื่น การรู้จักปรับตัวให้เข้ากับบุคคลอื่น และทำให้นักศึกษาได้รู้จักเพื่อนมากยิ่งขึ้น และยังพบว่า การพักอาศัยในหอพักของมหาวิทยาลัยจะทำให้กิจกรรมการใช้ชีวิตของนักศึกษาเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมพอสมควร

3.3 ที่พักรอื่นของนักศึกษาที่พักอาศัยในหอพักของมหาวิทยาลัยพบว่า มีนักศึกษบางส่วนที่มีที่พักที่อื่นด้วย ในขณะที่ได้พักอาศัยในหอพักของมหาวิทยาลัย ซึ่งที่พักรอื่นของนักศึกษาก็จะเป็นที่พักรอาศัยของเพื่อนมีทั้งที่เป็นเอกชน และของมหาวิทยาลัย โดยมีสาเหตุมาจากนักศึกษาต้องการอยู่ใกล้เพื่อน และเพื่อความสะดวกในการเรียน

3.4 การย้ายที่พักรอาศัยในอดีต ผลการศึกษาพบว่านักศึกษาที่ไม่เคยย้ายที่พักรอาศัยมาก่อนมีจำนวนมากกว่า นักศึกษาที่เคยย้ายที่พักรอาศัย และนักศึกษาที่เคยย้ายที่พักรอาศัยกันในหอพักของมหาวิทยาลัยเองมีมากกว่า นักศึกษาที่ย้ายเข้ามาจากที่พักรอาศัยอื่นที่ไม่ใช่หอพักของมหาวิทยาลัย

ผลการศึกษาพบว่า สาเหตุของการย้ายที่พักรอาศัย ของนักศึกษาที่ย้ายกันในหอพักของมหาวิทยาลัยเอง มีสาเหตุจากการที่ต้องการไปพักรอาศัยกับเพื่อนหรือคนรู้จัก และต้องการที่พักรอาศัยที่สภาพดีกว่าเดิม ส่วนที่ย้ายมาจากที่พักรอาศัยอื่นนั้น พบว่ามีสาเหตุจาก ราคาค่าใช้จ่ายที่พักรอาศัยอื่นมีราคาแพง และ เพื่อความสะดวกในการเดินทาง

4. การบริหารงานหอพักในความเห็นของนักศึกษาที่พักรอาศัยในหอพักของมหาวิทยาลัย

ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาทราบกฎระเบียบและข้อบังคับ เป็นอย่างดี และมีความเหมาะสมค่อนข้างมาก แต่นักศึกษามีการร่วมมือปฏิบัติตามกฎระเบียบของหอพักค่อนข้างน้อย นอกจากนี้การลงโทษก็ไม่สามารถแก้ไขปัญหาการฝ่าฝืนกฎระเบียบได้ การลงโทษอย่างรุนแรง เพราะต้องคำนึงถึงอนาคตของนักศึกษา และอาจจะมึนักศึกษาบางส่วนไม่พอใจ ก่อให้เกิดปัญหาบานปลายในการบริหารงานได้

นักศึกษามีความเห็นเห็นว่า มหาวิทยาลัยดูแลเอาใจใส่ปรับปรุงหอพักนักศึกษา ค่อนข้างน้อย และตัวนักศึกษาเองก็ไม่ค่อยมีการรักษาทรัพย์สิน วัสดุ อุปกรณ์ส่วนกลาง เท่าใดนัก ผลการศึกษายังพบอีกว่า กรรมการหอพักมีบทบาทในหอพักค่อนข้างน้อยอีกด้วย แต่ตัวนักศึกษาเองก็ละเลยที่ไม่ค่อยเข้าไปมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งกรรมการหอพัก

ผลการศึกษายังพบอีกว่า นักศึกษามีความเห็นว่างานบุคคลากรที่ดูแลหอพัก มีจำนวนค่อนข้างน้อย ไม่เพียงพอต่อการดูแลหอพัก ดังนั้นมหาวิทยาลัยคงจะต้องมีการปรับปรุงการบริหารงานในด้านหอพักนักศึกษา มีการดูแลเอาใจใส่ให้มากกว่าเดิม

5. ปัญหาของการพักอาศัยในหอพักของมหาวิทยาลัย

ผลการศึกษาพบว่า ปัญหาเรื่องความปลอดภัยของทรัพย์สินเป็นปัญหาที่นักศึกษาให้ความสำคัญมากที่สุด เนื่องจากมีการสูญหายของทรัพย์สิน อยู่เป็นประจำ ทรัพย์สินที่สูญหายมีตั้งแต่ พาหนะ เช่น รถจักรยานยนต์ ข้าวของเครื่องใช้ในห้องพัก เงิน หรือแม้กระทั่งเสื้อผ้า หรือรองเท้า

ปัญหาที่มีความสำคัญในลำดับถัดไป เป็นปัญหาเรื่องเสียงรบกวน เนื่องจากบริเวณที่ตั้งของหอพัก อยู่ในส่วนเดียวกัน ดังนั้นเสียงรบกวนจึงมีที่มาจากในหอพักด้วยกันเอง เช่น การเปิดวิทยุเครื่องเสียงดังเกินไป การพูดคุยกันของนักศึกษา การดื่มสุรา แล้วส่งเสียงดังในนักศึกษาชาย เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีปัญหามาจาก รถจักรยานยนต์ ที่ขับผ่านไปมาในบริเวณถนน หรือนำเข้ามาจอดในหอพัก มีส่วนน้อยที่มีเสียงรบกวนมาจากภายนอก เช่น หอพักที่ 22 มีร้านซ่อมรถจักรยานยนต์อยู่ใกล้ ๆ ทำให้มีเสียงดังรบกวน

ปัญหารองลงไปเป็นปัญหา ห้องน้ำ ห้องส้วม ซึ่งมีปัญหาเรื่องความสะอาด การชำรุดทรุดโทรมของอุปกรณ์ และยังเป็นห้องน้ำห้องส้วม ที่มีผู้ใช้สอยเป็นจำนวนมากทำให้มีปัญหา ในเรื่องการใช้ห้องน้ำห้องส้วมร่วมกัน นอกจากยังในช่วงเช้า และช่วงเย็น จำนวนห้องน้ำ ห้องส้วมยังไม่เพียงพอต่อจำนวนนักศึกษาโดยเฉพาะช่วงเช้า ที่นักศึกษาส่วนใหญ่ออกไปเรียนหนังสือ พร้อม ๆ กัน

ปัญหาถัดไปเป็นปัญหาเรื่องความสะอาดในหอพัก ซึ่งยังขาดการดูแลที่ดี และปัญหาเรื่องความเป็นส่วนตัว ในการพักอาศัย

ผลการศึกษายังพบว่า นักศึกษาชายให้ความสำคัญกับปัญหาของความปลอดภัยในทรัพย์สินมากที่สุด แต่นักศึกษาหญิงให้ความสำคัญกับปัญหาเรื่อง ห้องน้ำ ห้องส้วม มากที่สุด อาจจะเป็นเพราะว่า นักศึกษาหญิงเป็นเพศที่พิถีพิถันในเรื่องความสะอาดส่วนตัว ทำให้มีปัญหาในด้านนี้มาก แต่ก็ก็เป็นปัญหาที่นักศึกษาควรช่วยมหาวิทยาลัยดูแลได้ด้วย

ผลการศึกษายังพบอีกว่า ความสะอาดในการเดินทาง เป็นปัญหาที่นักศึกษาให้ความสำคัญน้อยที่สุด ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจากที่ตั้งของหอพักอยู่ใกล้กับอาคารเรียนและ สถานที่ต่าง ๆ เช่น ห้องสมุด โรงอาหาร หรือสนามกีฬา เป็นต้น

6. ความพึงพอใจของนักศึกษาที่พักอาศัยในหอพักของมหาวิทยาลัย

6.1 ความพึงพอใจต่อลักษณะทางกายภาพ ผลการศึกษาพบว่า เรื่องที่ตั้งของหอพักมีความพึงพอใจค่อนข้างมาก ซึ่งสอดคล้องกับ การศึกษาปัญหาของการพักอาศัยที่พบว่า ความสะอาดในการเดินทางเป็นปัญหาน้อยที่สุด และในเรื่องของผังอาคาร นักศึกษามีความพึงพอใจในระดับปานกลาง ส่วนลักษณะทางกายภาพอื่น ๆ นักศึกษามีความพึงพอใจค่อนข้างน้อย เช่น ที่นั่งทำงาน อ่านหนังสือ , ระเบียบหอพัก ,ขนาดหอพัก สถานที่พักผ่อน และเล่นกีฬา ,ขนาดและจำนวนห้องน้ำ ,วัสดุอุปกรณ์ในหอพัก และ ที่จอดรถ ส่วนที่มีความพึงพอใจน้อยมากคือ สภาพของห้องน้ำในหอพัก ซึ่งก็สอดคล้องกับการศึกษาปัญหาในการพักอาศัย ซึ่งพบว่า ปัญหาเรื่องห้องน้ำ ห้องส้วม เป็นปัญหาที่มีความสำคัญมากประเด็นหนึ่ง

6.2 ความพึงพอใจที่มีต่อสภาวะแวดล้อม และสภาพการพักอาศัย พบว่าในเรื่องของแสงสว่าง ความสะอาด ความเย็นสบาย มีความพึงพอใจในระดับปานกลางค่อนข้างมาก ส่วนสภาวะแวดล้อม และ สภาพการพักอาศัยอื่น ๆ มีความพึงพอใจในระดับค่อนข้างต่ำ เช่น เรื่องกลิ่น , ความสะอาด , ความเรียบร้อย, ห้องข้างเคียง , ความน่าอยู่ และความชอบ ส่วนในเรื่องความปลอดภัย ที่มีความพึงพอใจค่อนข้างน้อย แต่เป็นปัญหาที่นักศึกษาให้ความสำคัญมากที่สุด ผลการศึกษายังพบว่า ความเป็นส่วนตัว และความเงียบสงบ มีความพึงพอใจในระดับน้อย สอดคล้องกับการศึกษาปัญหาของการพักอาศัย

6.3 ความพึงพอใจที่มีต่อสิ่งอำนวยความสะดวกในหอพัก พบว่า การใช้โทรศัพท์ , ยาสามัญประจำบ้าน และอุปกรณ์กีฬา เป็นสิ่งที่นักศึกษามีความพึงพอใจน้อย ส่วนรายการอื่น ๆ นักศึกษามีความพึงพอใจในระดับปานกลาง ถ้าปานกลางค่อนข้างน้อย คือ หนังสือพิมพ์, สารานุกรม, โภคภัณฑ์ไฟฟ้า, ห้องชมโทรทัศน์ และน้ำดื่ม

ผลการศึกษาในเรื่องความพึงพอใจของการพักอาศัยในหอพักนักศึกษาของมหาวิทยาลัย พบว่าไม่ว่าจะเป็นลักษณะทางกายภาพ สภาวะแวดล้อม สภาพความเป็นอยู่ การพักอาศัย และ สิ่งอำนวยความสะดวก นักศึกษามีความพึงพอใจในระดับค่อนข้างน้อยถึงน้อยเลยทีเดียว จะมีเพียงบางรายการเท่านั้นที่นักศึกษาพึงพอใจในระดับค่อนข้างมาก แสดงให้เห็นว่าหอพักนักศึกษาของมหาวิทยาลัย ยังต้องได้รับการปรับปรุงดูแลเอาใจใส่ให้มากกว่าที่เป็นอยู่ ทั้งนี้เนื่องจากหอพักนักศึกษาเป็นสถานที่ ที่นักศึกษาซึ่งเป็นประชากรส่วนใหญ่ของมหาวิทยาลัย ใช้มากที่สุด ในช่วงที่เป็นนักศึกษายู่แต่นักศึกษาเองก็ต้องมีส่วนในการช่วยเหลือมหาวิทยาลัยในการดูแลเพื่อให้เกิดความน่าอยู่อาศัยมากยิ่งขึ้น

7. การพักอาศัยของนักศึกษาที่ไม่ได้พักอาศัยในหอพักของมหาวิทยาลัย

7.1 สภาพความเป็นอยู่พบว่า นักศึกษาที่พักอาศัยในที่พักอาศัยที่ดำเนินการโดยเอกชนมีมากกว่า นักศึกษาที่พักอาศัยที่บ้านของตนเองบิดามารดาหรือผู้ปกครอง โดยมีค่าใช้จ่าย หรือค่าเช่าประมาณ 800-1,500 บาทต่อคนต่อเดือน ซึ่งนักศึกษามีความเห็นว่าราคาค่าเช่าดังกล่าวมีราคาแพงส่วนมากในห้องพักหรือที่พักอาศัยของนักศึกษามีจำนวน ผู้พักอาศัย 1-2 คน นอกจากนี้ยังพบว่า นักศึกษาที่ไม่เคยพักอาศัยในหอพักของมหาวิทยาลัยมาก่อน มีจำนวนมากกว่านักศึกษาที่เคยพักอาศัยในหอพักของมหาวิทยาลัยมาก่อน และสาเหตุที่ไม่พักอาศัยอยู่ในหอพัก ทั้งๆ ที่อาจจะสิงหนเหมือนคนอื่นได้ แต่เนื่องจากความแออัดของหอพักของมหาวิทยาลัย และส่วนหนึ่งก็ต้องการความสะดวกสบายใจการพักอาศัย

7.2 ปัญหาของการพักอาศัย ผลการศึกษาพบว่า ปัญหาเรื่องความสะดวกในการเดินทางเป็นปัญหาที่สำคัญที่สุด ซึ่งตรงกันข้ามกับนักศึกษาที่พักอาศัยในหอพักของมหาวิทยาลัย ที่ระบุว่าความสะดวกในการเดินทางเป็นที่มีความสำคัญน้อยที่สุด ปัญหาที่มีความสำคัญรองลงไปเป็น ปัญหาในเรื่องความปลอดภัยของทรัพย์สิน ซึ่งเป็นปัญหาสำคัญเช่นเดียวกันกับนักศึกษาที่พักอาศัยในหอพักของมหาวิทยาลัย ปัญหาที่มีความสำคัญในลำดับถัดไป คือ เรื่องค่าใช้จ่ายของที่พักอาศัย เรื่องความสะดวกในการเรียน และเรื่องชื่อเสียงรบกวน ซึ่งปัญหาเรื่องค่าใช้จ่ายของที่พักอาศัยก็สอดคล้องกับการใช้จ่ายของนักศึกษาที่ไม่ได้พักอาศัยในหอพักของมหาวิทยาลัย ซึ่งมีความสำคัญในการใช้จ่ายเป็นลำดับที่ 2 รองจากการใช้จ่ายเรื่องอาหาร นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ ความเห็นของนักศึกษาที่ระบุว่าค่าใช้จ่ายหรือค่าเช่า สำหรับที่พักอาศัยของเอกชน มีราคาแพง

7.3 ความพึงพอใจของการพักอาศัย พบว่านักศึกษามีความพึงพอใจมากถึงค่อนข้างมาก โดยเรื่องของความเย็นสบาย, แสงสว่าง, ความสงบ, ความเป็นส่วนตัว, ความน่าอยู่, ความเรียบร้อย และ

ความชอบ นักศึกษามีความพึงพอใจมาก และเรื่องของกลิ่น, ความสะอาด, สาธารณูปโภค, ห้องข้างเคียง หรือเพื่อนบ้าน, ความปลอดภัยและความสะดวกในการเดินทาง นักศึกษา ซึ่งนักศึกษามีความพึงพอใจ น้อยที่สุด ก็สอดคล้องกับการศึกษาปัญหาของการพักอาศัย ซึ่งความปลอดภัย และความสะดวกในการเดินทาง เป็นปัญหาที่นักศึกษาให้ความสำคัญมาก

8. ความต้องการย้ายที่พักอาศัย

8.1 ความต้องการย้ายที่พักอาศัยของนักศึกษาที่พักอาศัยในหอพักของมหาวิทยาลัย พบว่า มีนักศึกษาที่ต้องการย้ายจากที่พักปัจจุบันประมาณร้อยละ 30 โดยส่วนใหญ่ต้องการที่จะย้ายอยู่ในหอพัก ของมหาวิทยาลัยเอง โดยต้องการเปลี่ยนหอพัก หรือเปลี่ยนห้องพัก สำหรับเหตุผลในการย้ายที่พักมา จากสภาพห้องพักเดิมแออัด, ไม่พอใจสภาพห้องพักเดิม และมาจากเรื่องเสียงรบกวน

8.2 ความต้องการย้ายที่พักอาศัยของนักศึกษาที่ไม่ได้พักอาศัยในหอพักของมหาวิทยาลัย พบว่ามีนักศึกษาต้องการย้ายจากที่พักอาศัยปัจจุบันประมาณร้อยละ 40 โดยนักศึกษาที่ต้องการย้ายไป พักอาศัยในที่พักอาศัยที่ดำเนินการโดยเอกชน มีมากที่ต้องการย้ายไปพักอาศัยในหอพัก ของมหาวิทยาลัย โดยมีเหตุผลในการย้ายที่พักว่าไม่พอใจสภาพที่พักเดิม และที่พักเดิมมีราคาค่าใช้จ่าย แพง

9. วัตถุประสงค์ของหอพักนักศึกษา

ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาที่มีความเห็นว่าวัตถุประสงค์ของหอพักนักศึกษา คือเป็นการเสริม สร้างและพัฒนาการทำงานร่วมกัน การอยู่อาศัยร่วมกัน มีกิจกรรมร่วมกัน และเป็นการเรียนแบบ ประสบการณ์นอกห้องเรียน เพื่อผลิตบัณฑิตที่พร้อมไปด้วยความรู้และคุณธรรม มีจิตใจและร่างกายที่ สะอาด แข็งแรง มีจำนวนมากกกว่านักศึกษาที่คิดว่าวัตถุประสงค์ของหอพัก คือ เพื่อเป็นสวัสดิการให้กับ นักศึกษาสะดวกในการเรียน

ผลการศึกษายังพบอีกว่า หอพักนักศึกษาของมหาวิทยาลัยขอนแก่นไม่สามารถทำตามวัตถุประสงค์ ของหอพักนักศึกษาได้ไม่ว่า จะเป็นวัตถุประสงค์ แบบใดก็ตามใน 2 วัตถุประสงค์ดังกล่าว ซึ่งใน ที่นี้เชื่อว่า ทางมหาวิทยาลัยได้ดำเนินการในเรื่องหอพักนักศึกษาได้ประสบผลในระดับหนึ่ง แต่ไม่อาจจะ ยังไปถึงระดับที่นักศึกษามีความเห็นว่าบรรลุวัตถุประสงค์ได้

10. ความเหมาะสมของที่พักอาศัยและปัจจัยในการเลือกที่พักอาศัย

10.1 ความเหมาะสมของที่พักอาศัยของนักศึกษา ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาที่มีความ เห็นว่าหอพักของมหาวิทยาลัยมีความเหมาะสมในการพักอาศัยในระหว่างศึกษาในมหาวิทยาลัยขอนแก่น มีจำนวนมากกว่า นักศึกษาที่มีความเห็นว่า ที่พักอาศัยที่ดำเนินการโดยเอกชนต่าง ๆ เหมาะสมกับการพัก อาศัยในระหว่างศึกษาในมหาวิทยาลัยขอนแก่น

เหตุผลที่หอพักนักศึกษาของมหาวิทยาลัยมีความเหมาะสม เหตุผลแรกก็คือ มีราคาถูก เหตุผล อื่น ๆ ก็คือ ความสะดวกในการเรียน และความสะดวกในการใช้สถานที่ต่าง ๆ เช่น ห้องสมุด โรงอาหาร สนามกีฬา เป็นต้น ส่วนที่มีความเห็นว่า ที่พักอาศัยที่ดำเนินการโดยเอกชน มีความเหมาะสมกว่า มี สาเหตุมาจากความเป็นส่วนตัว ความสะดวกสบายในการพักอาศัย ซึ่งที่พักอาศัยที่ดำเนินการโดยเอกชน มีความสะดวก สบายมากกว่าหอพักของมหาวิทยาลัย

10.2 ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกที่พักอาศัย ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีความสำคัญมากที่สุด คือ ความปลอดภัย รองลงไปเป็นเรื่องของ ราคาค่าใช้จ่าย และ ความสะดวกสบาย ในการพักอาศัย ในเรื่องความปลอดภัยนั้น เป็นสิ่งที่นักศึกษาให้ความสำคัญมาก เนื่องจากสภาพความเป็นอยู่ที่ต้องพึ่งพาอาศัยตนเองเป็นส่วนใหญ่ ในสภาพที่ต้องอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นเป็นจำนวนมาก นักศึกษาจึงต้องระมัดระวังในการดำเนินชีวิตโดยเฉพาะนักศึกษาหญิง และในเรื่องของความปลอดภัยนี้ ผู้ปกครองของนักศึกษาย่อมเห็นว่า ความปลอดภัยของบุตรหลาน เป็นสิ่งสำคัญเสมอ ผลการศึกษายังพบอีกว่า ปัจจัยในเรื่องความปลอดภัย, ความสะดวกสบาย, ราคาค่าใช้จ่าย, สภาพแวดล้อม, ความสะดวกในการเดินทาง, สาธารณูปโภค (ไฟฟ้า, ประปา), ความสะดวกในการเรียน และความสะอาด ล้วนแต่เป็นปัจจัยที่นักศึกษาให้ความสำคัญ และผลต่อการเลือกที่พักอาศัยมาก

เมื่อพิจารณานักศึกษาที่พักอาศัยในหอพักของมหาวิทยาลัยพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกที่พักอาศัยที่มีความสำคัญมากที่สุดคือ ความปลอดภัย ส่วนค่าใช้จ่าย และความสะดวกสบาย เป็นปัจจัยในลำดับรองลงไป ส่วนนักศึกษาที่ไม่ได้พักอาศัยในหอพักของมหาวิทยาลัย พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกที่พักอาศัยมากที่สุด คือ ความสะดวกสบาย ส่วนความสะดวกในการเดินทางและค่าใช้จ่าย เป็นปัจจัยที่สำคัญรองลงไป ทั้งนี้เป็นเพราะว่า นักศึกษากลุ่มนี้ มีฐานะค่อนข้างดี ทำให้สามารถเลือกความสะดวกสบายเป็นลำดับแรก โดยไม่ต้องคำนึงถึงค่าใช้จ่ายมากนัก

นอกจากนี้ยังพบว่า การเลือกที่พักอาศัยของนักศึกษานั้น ขึ้นอยู่กับตัวนักศึกษาเองเป็นสำคัญ

11. ความต้องการของนักศึกษาเกี่ยวกับลักษณะทางกายภาพของหอพักนักศึกษา

11.1 จำนวนผู้พักอาศัย พบว่านักศึกษาต้องการให้ผู้พักอาศัยในห้องพักมีจำนวน 2-3 คน ส่วนจำนวนผู้พักอาศัยในหอพัก ควรจะมีประมาณ 100-250 คน

11.2 ห้องต่าง ๆ หรือส่วนต่าง ๆ ที่ควรมีในหอพัก พบว่าห้องต่าง ๆ หรือส่วนต่าง ๆ ที่ควรมีในหอพัก ที่นักศึกษาให้ความสำคัญมากที่สุดคือ ห้องสมุด หรือห้องอ่านหนังสือ รองลงไปเป็นห้องโทรทัศน์, สวนหย่อม สนามหญ้า และห้องออกกำลังกาย ซึ่งนักศึกษาก็เห็นว่าควรมีเป็นอย่างมาก

11.3 ขนาดต่าง ๆ พบว่า ความกว้างของห้องพักที่นักศึกษาต้องการมีขนาด 4-5 เมตร ขนาดความยาวของห้องพักที่นักศึกษาต้องการมีขนาด 6-7 เมตร ดังนั้นขนาดของห้องพักที่นักศึกษาต้องการ มีพื้นที่ประมาณ 24-25 ตารางเมตร ขนาดความกว้างของทางเดินที่นักศึกษาต้องการมีขนาด 2.5-3 เมตร

11.4 วัสดุอุปกรณ์ที่ควรมีในห้องพัก พบว่านักศึกษาต้องการให้มี โต๊ะเขียนหนังสือ ตู้เสื้อผ้า เตียงนอน และพัดลม มากกว่า อุปกรณ์อย่างอื่น

นอกจากนี้ยังพบว่านักศึกษาที่มีความเห็นว่า ลักษณะของห้องน้ำควรจะเป็นห้องน้ำในห้องพักมีมากกว่า นักศึกษาที่เห็นว่า ห้องน้ำควรจะเป็นห้องน้ำรวมแบบที่เป็นอยู่

12. ความต้องการของนักศึกษาเกี่ยวกับการบริหารงานที่พักอาศัยนักศึกษาของมหาวิทยาลัย

12.1 นักศึกษามีความต้องการให้มหาวิทยาลัยปรับปรุงและแก้ไขปัญหา เรื่องของที่พักอาศัย หรือหอพักของนักศึกษา เป็นลำดับแรกก่อนประเด็นอื่น ๆ เช่น หลักสูตรการศึกษา, การสอน, การดูแลสุขภาพของนักศึกษา, บรรยากาศทางวิชาการของมหาวิทยาลัย เป็นต้น

12.2 การแก้ไขปัญหาที่พักอาศัยของนักศึกษา พบว่านักศึกษาต้องการให้แก้ปัญหา โดยสร้างหอพักให้เพียงพอกับความต้องการของนักศึกษา เป็นลำดับแรก ลำดับถัดไป คือลดความแออัดของ

ห้องพักอาศัยจัดนักศึกษาเข้าพักให้เหมาะสมกับขนาด และอุปกรณ์ของห้องพัก, เพิ่มการดูแลความปลอดภัยของนักศึกษาและทรัพย์สินของนักศึกษา, ปรับปรุงหอพัก และอุปกรณ์ ให้น่าอยู่อาศัย และเหมาะสมกับการเรียน และปรับปรุงหอพักนักศึกษาให้เป็น ศูนย์ศึกษาและอาศัย (LIVING AND LEARNING CENTER) เป็นประเด็นที่นักศึกษามีความต้องการให้มหาวิทยาลัยปรับปรุงและแก้ไข เกี่ยวกับที่พักอาศัยของนักศึกษา โดยมีความสำคัญตามลำดับ

12.3 ความเห็นชอบของนักศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาที่พักอาศัยของนักศึกษา พบว่ามีประเด็นดังต่อไปนี้ที่นักศึกษามีความต้องการมากที่สุดที่จะให้มหาวิทยาลัยมีการพัฒนา หรือดำเนินการเกี่ยวกับที่พักอาศัยของนักศึกษา คือ จัดให้มียามรักษาความปลอดภัยโดยเข้มงวดเพื่อดูแลทรัพย์สินและห้ามบุคคลภายนอกเข้าในหอพัก, ให้มีศูนย์ร้องเรียนเกี่ยวกับปัญหาที่พักอาศัยของนักศึกษา, ให้มีที่พักฉุกเฉินในกรณีที่นักศึกษามีปัญหาเรื่องที่พักอาศัย, ปรับปรุงกฎระเบียบข้อบังคับของหอพักโดยนักศึกษามีส่วนร่วมในการแก้ไข, ให้อาจารย์ที่ปรึกษาได้พบปะไต่ถามความเป็นอยู่ของนักศึกษา, เพิ่มบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาโดยให้มีกิจกรรมร่วมกับนักศึกษา, สร้างบรรยากาศทางวิชาการในหอพักให้มากขึ้น, นักศึกษามีส่วนร่วมในการดูแลซ่อมแซม หอพัก อุปกรณ์ของใช้ส่วนรวม, มีการตรวจบัตรประจำตัวหรือให้มีประตูใช้การ์ดแม่เหล็ก เพื่อดูแลทรัพย์สินและป้องกันบุคคลภายนอก, ให้นักศึกษามีส่วนในการบริหารและปกครองหอพัก โดยอาจารย์ที่ปรึกษาเป็นผู้ดูแล ส่วนประเด็นที่นักศึกษามีความต้องการค่อนข้างมาก ที่จะให้มหาวิทยาลัยมีการพัฒนาหรือดำเนินการเกี่ยวกับที่พักอาศัยของนักศึกษามีดังนี้ ให้นักศึกษาได้มีกิจกรรมสร้างสรรค์ เช่น กีฬา บำเพ็ญประโยชน์, ให้นักศึกษากิจกรรมทางวิชาการ, ให้มหาวิทยาลัยมีส่วนในการดูแลหอพักเอกชน, เชิญวิทยากรที่มีความรู้มาบรรยายให้นักศึกษาให้หอพัก และ ส่งเสริมให้เอกชนสร้างหอพักหรือที่พักอาศัยสำหรับนักศึกษา

12.4 การให้เอกชนเข้ามาดำเนินการจัดทำหอพักให้นักศึกษา พบว่า นักศึกษาที่มีความเห็นว่ามีจำนวนมากว่า นักศึกษาที่มีความเห็นว่ามีดี โดยมีเหตุผลว่า ถ้าเอกชนเข้ามาดำเนินการจัดทำหอพักให้นักศึกษา นักศึกษาจะได้รับความสะดวกสบาย และ ได้รับบริการที่ดีกว่า ส่วนที่เห็นว่าถ้าเอกชนเข้ามาดำเนินการหอพักให้นักศึกษายังไม่ดี เป็นเพราะว่าจะทำให้มีราคาแพง

12.5 นักศึกษาส่วนใหญ่ยอมรับในกรณีที่มีการทำหอพักใหม่ ที่มีราคาแพง แต่มีการดำเนินการและบริการที่ดี เช่น จัดให้พักโดยไม่แออัด มีวัสดุ อุปกรณ์ครบถ้วน มีห้องน้ำในตัว ให้เอกชนเข้ามาดำเนินการ เป็นต้น และถ้าหากมีจริง นักศึกษาส่วนใหญ่ก็สนใจที่จะเลือกเข้าพักในกรณีที่สามารถเลือกได้

12.6 บริเวณที่เหมาะสมที่จะจัดสร้างหอพักใหม่ นักศึกษาส่วนใหญ่ยังมีความเห็นว่าบริเวณที่เป็นหอพักเดิม มีความเหมาะสมในการจัดสร้างหอพักใหม่ คงจะมากับความคุ้นเคยของนักศึกษาที่มีต่อบริเวณเดิมของที่ตั้งหอพัก

12.7 การจัดนักศึกษาเข้าหอพักแบบ 100% ผลการศึกษา พบว่า นักศึกษามีความเห็นด้วยและต้องการเป็นอย่างยิ่ง ที่จะจัดให้นักศึกษาเข้าหอพักได้ 100% ซึ่งถ้าเป็นเช่นนั้นได้ก็จะเป็นการดีต่อนักศึกษาที่มีความสะดวกในการเรียน และมหาวิทยาลัยก็สะดวกในการควบคุม ดูแลนักศึกษา สะดวกในการจัดการเรียน การสอน รวมทั้งการจัดกิจกรรมต่างๆ ด้วย

12.8 การจัดให้นักศึกษาที่มีฐานะยากจน สามารถเข้าพักในหอพักของมหาวิทยาลัยได้ก่อน พบว่า นักศึกษาเห็นด้วยที่จะให้นักศึกษาที่มีฐานะยากจน ได้เข้าพักในหอพักของมหาวิทยาลัยได้ก่อน ซึ่งก็เป็นการดีในขณะที่นักศึกษาไม่สามารถที่จะเข้าพักในหอพักของมหาวิทยาลัยได้ทั้งหมด ก็ควรให้นักศึกษาที่มีฐานะยากจนได้เข้าพักในหอพักของมหาวิทยาลัยได้ก่อน เนื่องจากนักศึกษาเหล่านี้ไม่มีความสามารถในการรองรับค่าเช่า หรือค่าใช้จ่ายของที่พักอาศัยที่ดำเนินการโดยเอกชนได้ ส่วนนักศึกษา



ที่มีฐานะดี ที่ต้องการความสะดวกสบาย ต้องการความเป็นส่วนตัว ก็ย่อมสามารถที่จะไปพักอาศัยในที่พักอาศัยที่ดำเนินการโดยเอกชนได้

12.9 การขึ้นราคาค่าหอพักบางส่วนหรือทั้งหมด เพื่อนำรายได้มาพัฒนาหรือปรับปรุงหอพักให้น่าอยู่อาศัย ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาที่เห็นด้วย มีจำนวนมากกว่า ผู้ที่ไม่เห็นด้วย แต่ในประเด็นนี้ก็ยังไม่ชัดเจน เนื่องจาก มีจำนวนผู้ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งค่อนข้างมาก และนำมาหาค่าเฉลี่ย พบว่า มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.16 ซึ่งก็แสดงว่านักศึกษาค่อนข้างเห็นด้วย แต่ทั้งนี้ก็ต้องพิจารณาว่าขึ้นราคามากน้อยเพียงใดและเมื่อขึ้นราคามาแล้วจะปรับหอพักให้ตีมากน้อยเพียงใด

12.10 การบริหารงานหอพักนักศึกษาของมหาวิทยาลัย พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจน้อย ในการบริหารงานที่พักอาศัยของนักศึกษา ซึ่งมหาวิทยาลัยก็ควรจะต้องมีการพัฒนาและปรับปรุงการบริหารงานหอพักนักศึกษาของมหาวิทยาลัยให้ดีขึ้น

12.11 จำนวนหอพักกับความต้องการของนักศึกษาพบว่า นักศึกษาเกือบทั้งหมดมีความเห็นว่า จำนวนหอพักยังไม่เพียงพอต่อความต้องการ ตามที่ได้เสนอข้อมูลในเรื่องหอพักนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น ซึ่งได้แสดงจำนวนนักศึกษาที่หอพักสามารถรองรับได้ จำนวนผู้ที่สมัครเข้าพักในหอพัก และโอกาสที่นักศึกษาจะได้เข้าพักในหอพักของมหาวิทยาลัยซึ่งเห็นได้ชัดเจนเช่นกันว่า หอพักของมหาวิทยาลัยยังไม่เพียงพอต่อความต้องการของนักศึกษา

อภิปรายผลการศึกษา

จากผลการศึกษา มีประเด็นที่น่าสนใจที่ควรหยิบยกมาอภิปราย ดังต่อไปนี้

1. ความเหมาะสมของที่พักอาศัยของนักศึกษาระหว่างศึกษาในมหาวิทยาลัยขอนแก่น

ผลการศึกษาพบว่า หอพักนักศึกษาของมหาวิทยาลัยมีความเหมาะสมในการพักอาศัยมากกว่าที่พักอาศัยหรือ หอพัก ของเอกชน เพราะหอพักของมหาวิทยาลัยมีราคาไม่แพง และมีความสะดวกในการเรียน ซึ่งหอพักนักศึกษานี้เป็นสิ่งที่อยู่กับมหาวิทยาลัยมาตั้งแต่เริ่มต้น เป็นเวลากว่า 30 ปี นักศึกษาส่วนใหญ่กว่าร้อยละ 70-80 จะอาศัยในหอพักของมหาวิทยาลัยมาโดยตลอด จนเป็นความเคยชินที่จะรู้สึกที่นักศึกษาแทบทุกคนอาศัยอยู่ในหอพักของมหาวิทยาลัย การบริหารงานของมหาวิทยาลัย การเรียนการสอน กิจกรรมนักศึกษาต่างๆก็ทำบนพื้นฐานของนักศึกษาที่พักอาศัยในหอพักของมหาวิทยาลัย อาจารย์ผู้สอนก็มีความคุ้นเคยกับการที่นักศึกษาพักอาศัยในหอพักของมหาวิทยาลัย ดังนั้นบางครั้งอาจารย์ผู้สอนก็จัดการเรียน การสอน ในตอนเย็น โดยเฉพาะการสอบ มักจะจัดสอบในตอนเย็น เพราะสะดวกในการจัดเวลาหลังจากการเรียน การสอน หรือการสอบของวิชาอื่นๆ ซึ่งความเหมาะสมของหอพักนักศึกษาในการพักอาศัยของนักศึกษา ในขณะที่ศึกษานั้น สอดคล้องกับ วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา¹ ได้กล่าวไว้ว่า

ที่พักอาศัยเป็นสิ่งจำเป็นอย่างมาก เป็นส่วนหนึ่งขององค์การในมหาวิทยาลัย ซึ่งมีหน้าที่เทียบได้กับห้องสมุด ห้องปฏิบัติ และห้องเรียน โดยเหตุนี้การพัฒนาทางสังคมเป็นหน้าที่ที่สำคัญของมหาวิทยาลัย ที่จะพัฒนาหอพักให้เป็นที่อยู่และที่เรียนรู้อชีวิตไปพร้อมๆ กัน และหอพักนั้นย่อมจะเป็นที่ที่ฝึกฝนทักษะทางสังคมได้อย่างดีที่สุด

¹ วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา, บุคลากรนิสิตนักศึกษา., หน้า 103 - 105.

หอพักจะมีความหมายมากสำหรับผู้ที่มีบ้านไกล การเดินทางไม่สะดวก หรือมีภูมิลาเนาอยู่ต่างจังหวัด การที่มหาวิทยาลัยรับนักศึกษาเหล่านี้เข้ามา โดยไม่ได้คำนึงถึงความเดือดร้อน หรืออันตรายอันจะเกิดขึ้นแก่นักศึกษา ที่ต้องฝ่าอันตรายบนท้องถนนและอันตรายรอบด้าน ที่จริงแล้วมหาวิทยาลัยควรจัดบริการนี้ให้แก่นักศึกษาเนื่องจาก

1. มีความพร้อมที่จะอำนวยความสะดวกให้แก่นักศึกษา คือมีหอพักอยู่ในมหาวิทยาลัยนับว่าเป็นที่พักอาศัยที่ใกล้มหาวิทยาลัยมากที่สุด ย่อมสะดวกในการไปศึกษา หรือไปห้องสมุด
 2. ให้ความอบอุ่นและความปลอดภัย ให้แก่นักศึกษาได้ดีกว่าหอพักเอกชน เพราะมหาวิทยาลัยเป็นสถานที่ราชการง่ายแก่การควบคุมดูแล และสะดวกในการสร้างความใกล้ชิดระหว่างนักศึกษากับอาจารย์ได้
 3. ช่วยลดค่าใช้จ่ายของนักศึกษา นักศึกษาส่วนใหญ่ต้องใช้เงินในการศึกษาระดับอุดมศึกษาก่อนข้างสูงมากอยู่แล้ว ดังนั้นถ้าหากจะช่วยเหลือนักศึกษาโดยเฉพาะผู้ที่มาจากจังหวัดหรือตำบลที่ห่างไกลจากความเจริญ ได้มีโอกาสพัฒนาการศึกษาด้วยความสะดวก ปลอดภัย และเสียค่าใช้จ่ายน้อย ย่อมจะสนองต่อการเปิดโอกาสทางอุดมศึกษาให้กว้างไกลยิ่งขึ้น การจัดหอพักให้ยืมทุนค่าใช้จ่ายในการเดินทางของนักศึกษา หอพักเอกชนส่วนใหญ่จะคำนึงถึงแต่เพียงผลประโยชน์อันพึงจะได้รับในแง่ของเงินทอง มากกว่าที่จะคิดในด้านผลประโยชน์อันจะเกิดแก่นักศึกษา ดังนั้นการเก็บเงินของหอพักบางแห่งอาจจะเก็บค่อนข้างแพงและมีการเอาเปรียบนักศึกษาโดยการเก็บเงินประกัน เก็บเงินล่วงหน้า ซึ่งบางครั้งก็หาเหตุไม่ยอมคืนให้ก็มี
 4. ความพร้อมที่จะสนับสนุนส่งเสริมการศึกษา มหาวิทยาลัยเป็นแหล่งให้การค้นคว้าอบรมพลังพุทธิปัญญาอยู่แล้ว ดังนั้นโอกาสที่จะสนับสนุนให้นักศึกษาเพิ่มพูนสติปัญญาย่อมจะทำได้สะดวกกว่าหอพักเอกชน
 5. ความพร้อมที่จะส่งเสริมการพัฒนาบุคลิกภาพ ค่านิยม ทักษะคิด และการแสดงออกซึ่งมหาวิทยาลัยย่อมเอื้ออำนาจสิ่งแวดล้อมที่จะเสริมการพัฒนาดังกล่าวได้ดีกว่าหอพักเอกชน
- ด้วยความพร้อมดังกล่าว มหาวิทยาลัยสมควรจะจัดการหอพักเป็นอย่างยิ่งเพื่อที่จะทำให้ปณิธาน หรือความมุ่งหวังของการอุดมศึกษารรลุดตุประสงค์ ในการที่จะธำรงความเป็นเลิศทางวิชาการ และเสริมสร้างบัณฑิตที่มีความเพียบพร้อมไปด้วยคุณสมบัติที่พึงปรารถนา มีคุณธรรมจริยธรรม และมุ่งมั่นที่จะใช้วิชาการให้เป็นประโยชน์ต่อสังคมในอนาคต ดังนั้นหอพักจะเป็นที่ที่มหาวิทยาลัยจะให้ทั้งทางด้านความรู้ การปรับปรุงบุคลิกภาพ ความมีระเบียบวินัย และการแสดงออกทั้งกาย วาจา ใจ ได้อย่างดี

2. การพักอาศัยในหอพักนักศึกษาของมหาวิทยาลัยกับการเรียนของนักศึกษา

ผลการศึกษาพบว่า การพักอาศัยในหอพัก ไม่มีผลต่อการเรียนของนักศึกษา และมีผลในทางดี ขึ้นมากกว่าที่จะมีผลในทางที่แย่ง สอดคล้องกับ ดารณี ปิยะวรรณสุทธิ์ ที่กล่าวว่า นิสิตที่อาศัยอยู่ในหอพัก และนอกหอพักของจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกันวุฒิพล สกลเกียรติ ทำการวิจัยว่า นิสิตที่อาศัยอยู่ในหอพักและนอกหอพัก ทุกคณะวิชาของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ยกเว้น คณะวิศวกรรมศาสตร์ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และนอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ งานวิจัยของพิทักษ์ พุทธิรัตน์ ซึ่งวิจัยเกี่ยวกับ ปัจจัยที่มีผลต่อการเรียนของนักศึกษาวិทยาลัยครูยะลา พบว่า นักศึกษาที่พักอาศัยอยู่ในหอพักของวิทยาลัย มีผล

สัมฤทธิ์ทางการเรียน สูงกว่า นักศึกษาที่พักอยู่ในบ้านเช่า และหอพักเอกชน และนักศึกษาที่พักอยู่ใกล้วิทยาลัยมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่า นักศึกษาที่พักอยู่ไกลจากมหาวิทยาลัยอีกด้วย

3. การพักอาศัยร่วมกับผู้อื่นในหอพัก

ผลการศึกษาพบว่า การพักอาศัยร่วมกับผู้อื่นในหอพัก จะเป็นผลดีต่อตัวนักศึกษา ในการรู้จักปรับตัว การเรียนรู้การร่วมกับบุคคลอื่น ซึ่งสอดคล้องกับ พักตร์พริ่ง เพ็ญรัตน์ ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การสำรวจทัศนคติของนิสิต ที่มีต่อ บริการของหอพักนิสิตหญิงจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย” ที่ระบุว่านิสิตตระหนักและเล็งเห็นประโยชน์ของการพักในหอพัก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการปกครองตนเอง การเรียนรู้ การอยู่ร่วมกับผู้อื่น และสอดคล้องกับ ศิริอร ชันรหัตต์ ที่ได้กล่าวไว้ว่า นักศึกษาหอพักมีคุณลักษณะด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ด้านความมีวินัยในตนเอง ด้านความรู้สึกรับผิดชอบ และด้านความเอื้อเฟื้อสูงกว่า นักศึกษานอกหอพัก

4. ความสำคัญของปัญหาที่พักอาศัยของนักศึกษาเมื่อเทียบกับ ปัญหาต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย

ผลการศึกษาพบว่า ปัญหาที่พักอาศัยของนักศึกษาเป็นปัญหาที่สำคัญที่สุดที่นักศึกษามีความต้องการให้มหาวิทยาลัยเข้ามาแก้ไข เมื่อเทียบกับปัญหาอื่น ๆ สอดคล้องกับ ที่ วิลาวรรณ จารุชัยนิวัฒน์ ได้ศึกษาปัญหา และความต้องการของนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มีปัญหาด้านการปรับตัวทางเรียน ด้านหอพัก และบรรยากาศ และด้านการบริหารงานของมหาวิทยาลัย และนักศึกษบางส่วนมีปัญหาด้านบุคลิกภาพ ด้านศาสนาและศีลธรรม ด้านหลักสูตรการศึกษา ด้านการสอนและความสัมพันธ์กับอาจารย์ และด้านกิจกรรมศาสนา

5. ปัญหาของการพักอาศัยในหอพักนักศึกษา

ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาที่พักอาศัยในหอพักนักศึกษาของมหาวิทยาลัย มีปัญหาที่มีความสำคัญมาก คือ ปัญหาความปลอดภัยของทรัพย์สิน, ปัญหาเสียงรบกวน, ปัญหาห้องน้ำ ห้องส้วม, ปัญหาความสะอาด และปัญหาความเป็นส่วนตัวและความแออัดของการพักอาศัย ซึ่งสอดคล้องกับ ศิรัช นิจโรจน์กุล ซึ่งได้ทำการสำรวจปัญหาของนักศึกษาที่อยู่ประจำหอพักของมหาวิทยาลัยศิลปากร ณ วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ ปัญหาในหอพักมีดังนี้ ห้องน้ำห้องส้วม ไม่สะอาดเท่าที่ควร เพื่อนผู้อาศัยรวมอยู่ด้วยยังบกพร่องในการดูแล เพื่อนคนงานภารโรง เจ้าหน้าที่ ยามคอยดูแลรักษาในหอพักน้อย

สอดคล้องกับ มังกร ชัยพันธ์ที่ศึกษาปัญหาการศึกษาของนิสิตชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ว่า การอยู่หอพักของมหาวิทยาลัย นิสิตประสบปัญหา เกี่ยวกับการขาดความสงบในหอพัก มีเสียงรบกวน ทั้งเปิดวิทยุ การตะโกนด่ากัน ห้องพักแต่ละห้องมีนิสิตพักกันหลายคน หอพักเป็นแหล่งมั่วสุมการพนันและการดื่มสุรา

และยังสอดคล้องอย่างมากกับการศึกษาของ สมหญิง สารโกศล ที่ศึกษาสภาพปัจจุบัน และปัญหาการบริหารงานหอพักของนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น ซึ่งพบว่า มีปัญหามากในเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่าง นักศึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษา ความแออัดของที่พักอาศัย สถานที่พักผ่อนและดูตำรา ห้องน้ำ ห้องส้วมไม่สะอาด กฎระเบียบต่าง ๆ สำหรับความล่าช้าของการ ซ่อมแซม อุปกรณ์และหอพัก จำนวนนักศึกษาไม่สอดคล้องกับจำนวนหอพัก การจับกลุ่มคุยกันมีเสียงดังรบกวนผู้อื่นในหอพัก มีการดูแลความปลอดภัยไม่ทั่วถึง

6. ปัจจัยในการเลือกที่พักอาศัยของนักศึกษา

ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีความสำคัญในการเลือกที่พักอาศัยของนักศึกษา คือ ความปลอดภัย ราคาค่าใช้จ่ายความสะดวกสบายในการพักอาศัย ความสะดวกในการเดินทางและการเรียน และสภาพแวดล้อม ซึ่งสอดคล้องกับที่ เจ็ด โนม เฮอร์ญูวิตซ์ ได้ศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับสภาพความเป็นอยู่ และการบริการห้องพักเอกชนในกรุงเทพมหานคร พบว่า การเลือกหอพักนั้น นักศึกษาส่วนใหญ่คำนึงถึง ความสะดวก สิ่งแวดล้อม ค่าบริการห้องพัก และการคมนาคม มีส่วนน้อยที่คำนึงถึงอาหารในห้องพัก

7. ความต้องการของนักศึกษาที่มีต่อลักษณะทางกายภาพของหอพักนักศึกษา

7.1 ส่วนบริหารต่าง ๆ ในหอพัก

ผลการศึกษาพบว่า มีความต้องการมากที่จะให้หอพักนักศึกษามีส่วนบริการ เหล่านี้ในหอพัก คือ ห้องสมุด หรือห้องอ่านหนังสือ ซึ่งอาจจะเป็นห้องทำงานของนักศึกษาด้วย, ห้องโทรทัศน์, ส่วนหย่อมสนามหญ้า, และห้องออกกำลังกาย ซึ่งสอดคล้องกับ ทองเรียน อมรัชกุล² ได้กล่าวถึง การให้บริการ และสวัสดิการห้องพักว่า หอพักนิสิตนักศึกษา จะต้องให้นิสิตนักศึกษามีที่อยู่หลับนอนอย่างถูกสุขลักษณะ ปลอดภัย ถือเป็นสิ่งสำคัญ และทุกหอพักควรจัดให้มีห้องรับแขก ห้องนั่งเล่น พร้อมเครื่องรับโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ น้ำดื่ม นอกจากนี้ ในห้องเล่นกีฬา ก็จะมีอุปกรณ์กีฬาครบครัน ห้องสมุดประจำหอพักก็มีหนังสือพอที่จะค้นคว้าได้พอสมควร

สอดคล้องกับ Blackman ซึ่งได้กล่าวถึงงานวิจัยของวิทยาลัย Justin Morrill ซึ่งได้จัดตั้งหอพักขึ้นมาใหม่ ให้มี ห้องนันทนาการ ห้องอาหาร ห้องเรียน ห้อง Lab และหอพักจึงต้องมีบรรยากาศที่จะส่งเสริมวัฒนธรรมและสติปัญญา โดยจัดให้มีห้องสมุด ห้องทำงานของนิสิตนักศึกษา

นอกจากนี้ วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา ได้กล่าวถึง การจัดสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่ส่งเสริมพัฒนาการของนิสิตนักศึกษาในหอพัก หรือ ที่พักอาศัย ของนักศึกษาเพื่อให้เหมาะสมกับการเป็นศูนย์ศึกษาและอาศัย (Living and Learning Center) ว่าควรมีส่วนต่าง ๆ ดังนี้ ห้องรับแขก ห้องสัมมนา กลุ่มย่อย ห้องสมุดประจำหอพัก ห้องออกกำลังกาย ซึ่งสามารถเป็นห้องประชุม ห้องฉายภาพยนตร์ได้

ส่วน พันเลิศ รัญญศิริ³ ยังได้กล่าวไว้ในการศึกษาลักษณะทางกายภาพของที่พักอาศัยของนักศึกษา สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า เจ้าคุณทหารลาดกระบัง พบว่า ส่วนบริการอื่น ๆ ภายในหอพักที่นักศึกษาต้องการ คือ ห้องดูภาพยนตร์, สนามหญ้า, ห้องออกกำลังกาย, ห้องพักผ่อน, ห้องอ่านหนังสือ และห้องอาหาร ตามลำดับ

7.2 วัสดุ อุปกรณ์ที่ควรมีในห้องพักของหอพัก

ผลการศึกษา วัสดุอุปกรณ์ ที่มีความต้องการมากที่ควรมีในห้องพักของหอพักนั้น มี โต๊ะเขียนหนังสือ, ตู้เสื้อผ้า, เตียงนอน และพัดลม ซึ่งสอดคล้องกับ พันเลิศ รัญญศิริ ได้ศึกษาไว้ว่า นักศึกษาให้ความสำคัญ กับ อุปกรณ์ เหล่านี้ คือ ตู้เสื้อผ้า, โต๊ะเขียนหนังสือ, พัดลม และเตียงนอน ตามลำดับ

² ทองเรียน อมรัชกุล, การบริหารกิจการนิสิต : ทฤษฎีและแนวปฏิบัติ, หน้า 51.

³ พันเลิศ รัญญศิริ, การศึกษาลักษณะทางกายภาพของที่พักอาศัยของนักศึกษาบริเวณชุมชนโดยรอบสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า เจ้าคุณทหารลาดกระบัง

8. สรุปความต้องการของนักศึกษาที่มีต่อที่พักอาศัยของนักศึกษา

ผลการศึกษาพบว่า ความต้องการของนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น นั้น นักศึกษามีความต้องการให้มหาวิทยาลัย จัดสร้างหอพักให้เพียงพอต่อความต้องการของนักศึกษา ซึ่งอาจจะเป็นเอกชน เป็นผู้ดำเนินการ ในบริเวณมหาวิทยาลัยก็ได้ ซึ่งนักศึกษาส่วนมากก็ยอมรับได้และเห็นว่าเป็นการดี และ ยืนยันดีที่จะเลือกเข้าพักอาศัย ถ้ามีจริง นักศึกษายังต้องการให้ลดความแออัดของห้องพักโดยจัด นักศึกษาให้เหมาะสมกับขนาดและอุปกรณ์ของห้องพัก มีการดูแลรักษาความปลอดภัยของนักศึกษาและ ทรัพย์สินโดยเข้มงวด มีการปรับปรุงหอพัก และอุปกรณ์ให้น่าอยู่อาศัย และเหมาะกับการเรียน นอกจากนี้ ถ้าเป็นไปได้นักศึกษายังต้องการให้ปรับปรุงหอพักนักศึกษาให้เป็น ศูนย์ศึกษาและอาศัย (Living and Learning Center) อีกด้วย นอกจากนี้ นักศึกษายังเห็นว่าควรมีศูนย์ร้องเรียนเกี่ยวกับปัญหาที่พักอาศัย มีห้องพักฉุกเฉิน ในกรณีที่นักศึกษามีปัญหาที่พักอาศัย มีการปรับปรุงกฎระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ของหอ พักให้เหมาะสมและทันสมัย โดยให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการแก้ไข ให้อาจารย์มีบทบาทในการดูแลหอ พักมากขึ้น และพบปะพูดคุยได้ตามความเป็นอยู่ และปัญหาต่างๆ ของนักศึกษา มีการสร้างบรรยากาศ ทางวิชาการในหอพัก มีกิจกรรมสร้างสรรค์ และบำเพ็ญประโยชน์ต่างๆ ซึ่งมีนักศึกษาบางส่วนเท่านั้นที่ ต้องการให้มีการส่งเสริมให้เอกชนสร้างหอพัก หรือที่พักอาศัยของนักศึกษาในบริเวณรอบๆ มหาวิทยาลัย ซึ่งความต้องการ ของนักศึกษาที่เกี่ยวกับที่พักอาศัยนั้นก็เพื่อความสะดวก และเหมาะสมในการเรียน อีก ทั้งหอพักยังเป็นสถานที่ที่นักศึกษาจะอยู่นานกว่าที่อื่นๆ ในมหาวิทยาลัย หอพักจึงน่าจะเป็นสถานที่ที่จะ จัดสิ่งแวดล้อม และสภาพต่าง ๆ อันมีผลต่อการพัฒนาการของนักศึกษาได้เป็นอย่างดี ซึ่งก็สอดคล้องกับ ที่ วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา ได้กล่าวไว้ว่า

มหาวิทยาลัยต้องคำนึงถึงองค์ประกอบต่างๆ ที่มหาวิทยาลัยให้มีลักษณะที่เอื้อต่อการส่งเสริม คุณลักษณะของนักศึกษา สถานที่ที่นิสิตนักศึกษาจะต้องอยู่ในสิ่งแวดล้อม คือหอพักนั้น นานกว่าที่อื่น ๆ ในมหาวิทยาลัย เช่น หอพักอาจจะจัดให้สวยงามเป็นระเบียบสะอาด มีของใช้ที่ดี สวยงาม เสริมรสนิยมที่ ดี มีระเบียบกฎเกณฑ์ที่ให้ทุกคนเคารพ มีความสะดวกสบายสนับสนุนความเป็นตัวของตัวเองได้อย่างดี ก็ จะเป็นสิ่งแวดล้อมที่นักศึกษาเมื่อเข้ามาอยู่ก็จะอยู่อย่างมีระเบียบไม่ส่งเสียงเอะอะ อีกกระตัก ไม่เปิดวิทยุ ดังจนเกินไป ไม่ทำลายระเบียบกฎเกณฑ์ หอพักสามารถจัดอาหารเพื่อบริการทางด้านโภชนาการ หา อาหารที่มีคุณค่าให้รับประทาน จัดกิจกรรมต่างๆ ให้พัฒนาทักษะทางสังคม ให้มีการละเล่น การกีฬา ความสนุกสนานเพลิดเพลิน จัดให้มีหน้าที่รับผิดชอบภายในหอพัก และกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อฝึกความเป็น ผู้นำ และให้ความดูแลรักษาความปลอดภัยแก่นักศึกษาด้วย หอพักจึงน่าจะเป็นสถานที่ ที่จัดสิ่งแวดล้อมอันมีผลต่อการพัฒนานักศึกษาได้เป็นอย่างดี

และสอดคล้องกับ ทองเรียน อมรัชกุล ที่ได้กล่าวต่อการบริการ อาหารและหอนอน (Food and Housing Service) ไว้ว่า

บริการอาหารและหอนอนนับได้ว่าเป็นความหวังของนิสิตนักศึกษาโดยเฉพาะอย่างยิ่งบุคคลที่ ยากจนและอยู่ต่างจังหวัด โดยปกติแล้วอาหารและการหอนอนของนิสิต นับได้ว่าเป็นหัวใจในการเรียน ของนิสิต กล่าวคือ ความสำเร็จในการเรียนขึ้นอยู่กับอาหาร และการพักผ่อนนอนหลับ ซึ่งก็หมายถึง สุขภาพทางกายของนิสิตนักศึกษา นอกจากนี้แล้วในยุคประชาธิปไตยการจะฝึกฝนทักษะทางสังคมตลอด จนความเป็นพลเมืองดีตามระบอบประชาธิปไตยนั้น ควรจะได้จัดให้มีขึ้นจากการอยู่ร่วมกันนอนด้วยกัน หาใช่เป็นการตั้งกฎเกณฑ์จากทฤษฎีที่ค่อนข้างจะเพ้อฝันแต่ประการใดไม่ ถ้าหากพิจารณาถึงความ รุนแรงในสังคมปัจจุบันจะเห็นได้ว่าส่วนหนึ่งก็มาจากเกิดความสับสนในแง่ประชาธิปไตย

จุดมุ่งหมายของบริการอาหารและหอนอน

- 1) เพื่อจัดให้นิสิตนักศึกษาได้มีสถานที่สำหรับรับประทานอาหาร และใช้เป็นที่พักอาศัยตลอดระยะเวลาที่อยู่ในมหาวิทยาลัยโดยเสียค่าใช้จ่ายถูกต้องตามสมควรแก่สภาพ
- 2) เพื่อจัดให้สถานที่ที่กินอยู่หลับนอนของนิสิต เป็นห้องทดลองสำหรับการเรียนรู้อย่างแท้จริง
- 3) เพื่อจัดให้บริการอาหารและหอนอนเป็นแหล่งที่ก่อให้เกิดความเจริญงอกงาม และพัฒนาการของนิสิตในด้านสติปัญญา สังคม อารมณ์ ร่างกาย และจิตใจ
- 4) เพื่อสร้างนิสัยในการ “รู้จักกินรู้จักอยู่” ให้กับนิสิต ซึ่งจะเป็นคุณลักษณะประจำตัวตลอดไป
- 5) เพื่อช่วยให้หลักสูตรของมหาวิทยาลัยได้เกิดมีบูรณาการทั้งทางทฤษฎี และปฏิบัติ อันจะเป็นประโยชน์โดยตรงแก่นิสิตนักศึกษา
- 6) เพื่อเป็นศูนย์กลางที่จะให้นิสิตและอาจารย์ตลอดจนผู้บริหารของมหาวิทยาลัยได้มาพบปะแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ซึ่งกันและกัน

และสอดคล้องกับระเบียบจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ว่าด้วยหอพักนิสิตจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย พ.ศ. 25.29 ซึ่งระบุถึงวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งหอพักสำหรับนิสิตปริญญาตรี ดังนี้

1. เพื่อฝึกให้นิสิตได้อยู่ร่วมกันในที่พักที่มีบรรยากาศเอื้อต่อการศึกษา
2. เพื่อฝึกฝนให้นิสิตรู้จักการอยู่ร่วมกัน เคารพในสิทธิซึ่งกันและกัน มีน้ำใจ มีความสามัคคี มีความรับผิดชอบต่อตนเองและต่อส่วนรวม และสามารถดำเนินชีวิตในมหาวิทยาลัยได้อย่างถูกต้อง
3. เพื่อเปิดโอกาสให้นิสิตต่างคณะซึ่งมีพื้นความรู้ และความสนใจแตกต่างกันได้แลกเปลี่ยนความรู้ ความเข้าใจ และความคิดเห็นซึ่งกันและกัน
4. เพื่อช่วยเหลือนิสิตที่มีที่พักไม่สะดวกต่อการศึกษา
5. เพื่อช่วยเหลือนิสิตที่มีภูมิลำเนาอยู่ต่างจังหวัดและไม่มีที่พักอาศัยในกรุงเทพมหานคร

ข้อเสนอแนะ

1 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับที่พักอาศัยของนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น

1.1 มหาวิทยาลัยควรที่จะพยายามจัดสร้างหอพักนักศึกษาเพิ่มเติมให้เพียงพอต่อความต้องการของนักศึกษา แต่ทั้งนี้เนื่องจากงบประมาณของมหาวิทยาลัยมีจำกัด และการจัดสร้างจัดทำหอพักนักศึกษา นอกจากงบประมาณก่อสร้างและอุปกรณ์ เฟอร์นิเจอร์ต่างๆ แล้ว ยังมีค่าใช้จ่ายอื่นๆ เช่น ค่าสาธารณูปโภค เช่น ไฟฟ้า, ประปา ค่าดูแลรักษาความสะอาด ค่าจ้างบุคลากรต่างๆ การซ่อมแซมวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ซึ่งก็คงจะได้มาจากค่าธรรมเนียมหอพักบ้าง แต่ก็ไม่สามารถที่นำมาพัฒนาในระยะยาวได้ ผู้วิจัยมีความคิดเห็นสนับสนุนการให้เอกชนเข้ามาดำเนินการจัดทำหอพักแทนหน่วยงานของมหาวิทยาลัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อทุกฝ่าย คือนักศึกษาก็จะมีหอพักเพิ่มมากขึ้น และยังจะได้หอพักที่มีบริการที่ดี สะดวกสบายขึ้น, มหาวิทยาลัยก็จะประหยัดทั้งงบประมาณ และบุคลากรในการดำเนินการหอพักนักศึกษา รวมทั้งได้รับผลตอบแทน และอาคารหอพักเมื่อสิ้นสุดสัญญากับเอกชน เอกชนเองก็จะได้รับผลตอบแทนตามสมควรแก่การประกอบธุรกิจ ทั้งนี้ทั้งนั้น ก็ควรจะพิจารณาให้ราคาค่าธรรมเนียมไม่แพงไปกว่าหอพักเอกชนภายนอก และควรมีบริการต่างๆ ครบถ้วน มหาวิทยาลัยเองไม่ควรที่จะเรียก

ร้องผลตอบแทนหรือมีเงื่อนไขในการดำเนินการที่เอกชนไม่มีความเป็นไปได้ในทางธุรกิจ เพราะจะไม่มีเอกชนสนใจเข้าดำเนินการ อีกทั้งผลตอบแทนที่นักศึกษาได้มีหอพักสำหรับพักอาศัย และเป็นที่พักอาศัยที่ดี ทำให้สามารถผลิตบุคลากร เพื่อ พัฒนาประเทศและสังคมให้มีจำนวนมากขึ้นและมหาวิทยาลัยจะสามารถพัฒนาการเรียน การสอน ได้อย่างเต็มที่และการประหยัดงบประมาณก็น่าจะเป็นผลตอบแทนที่คุ้มค่า มหาวิทยาลัยขอนแก่นยังมีพื้นที่อีกเป็นจำนวนมากที่จะสามารถนำไปแสวงหาผลตอบแทนเชิงพาณิชย์แทนที่จะมาจากการดำเนินการที่พักอาศัยของนักศึกษา

1.2 สำหรับรูปแบบของหอพักที่จะให้เอกชนดำเนินการนั้น ควรมีรูปแบบที่ทันสมัย จัดนักศึกษาเข้าพักให้เหมาะสมกับขนาดของห้องพักและจำนวนอุปกรณ์ ภายในห้องพักควรมีห้องสมุดหรือห้องทำงาน ห้องชมโทรทัศน์ มีส่วนรับแขกหรือพักผ่อนของนักศึกษา อุปกรณ์ต่างๆควรจัดให้เรียบง่าย สะดวกต่อการใช้งานและมีความทนทาน จัดให้มีการรักษาความปลอดภัยอย่างดี และควรที่จะจัดให้มีกิจกรรมต่างๆเพื่อให้นักศึกษามีพัฒนาการต่างๆและมีความผูกพันกับหอพัก

1.3 การจัดนักศึกษาเข้าพักในหอพักนักศึกษาควรพิจารณาตามความจำเป็นของนักศึกษาและมหาวิทยาลัย กล่าวคือ ควรพิจารณาตามฐานะ, ความประพฤติ และการช่วยเหลืองานหอพัก ซึ่งวิธีการดังกล่าวนี้ กำลังดำเนินการในการจัดนักศึกษาเข้าพักในปีการศึกษา 2538 นี้ ซึ่งยังไม่ทราบผลของการดำเนินการ แต่ผู้วิจัยมีความเห็นว่า เป็นวิธีการที่ดีกว่าการจับฉลากเสี่ยงดวง เพราะจะทำให้ได้นักศึกษาที่มีความจำเป็นที่ต้องการพักอาศัย ในหอพักอันเนื่องมาจากฐานะ แต่ในขั้นตอนการพิจารณาควรมีความรัดกุมและละเอียดรอบคอบที่จะได้นักศึกษาที่มีฐานะยากจนจริงๆ และเป็นความจำเป็นของมหาวิทยาลัยที่ต้องการผู้เข้าพักในมหาวิทยาลัยที่มีความประพฤติดี และช่วยเหลืองานในหอพัก เพื่อเป็นการลดปัญหาต่ำลง และมีผู้ช่วยเหลืองานทำงานต่าง ๆ ของหอพัก ผู้วิจัยขอแนะนำเพิ่มเติมว่า ควรจะให้นักศึกษาที่มีโอกาสดีกว่านักศึกษาคนอื่นในการได้เข้าพักในหอพัก จะต้องมีการช่วยงานของหอพักทุกคน โดยอาจจะแบ่งเป็นกลุ่ม ดูแลงานต่างๆ เช่น ช่วยดูแลรักษาความปลอดภัยของทรัพย์สิน, ดูแลรักษา วัสดุอุปกรณ์ต่างๆ, ทำความสะอาด, ดูแลรักษาบริเวณรอบ ๆ หอพัก, หรือจัดกิจกรรมในหอพักต่าง ๆ เป็นต้น

1.4 ควรจัดนักศึกษาให้เข้าพักโดยพิจารณาให้เหมาะสมกับขนาดและอุปกรณ์ภายในหอพัก แทนที่จะพยายามรับนักศึกษาให้เข้าพักได้มากที่สุด ซึ่งจากการพิจารณารับนักศึกษาเข้าพักในหอพักนักศึกษา ปีการศึกษา 2538 ก็เริ่มมีการดำเนินการดังกล่าวแล้ว แต่มีข้อควรระวังก็คือ การดำเนินดังกล่าว จะทำให้นักศึกษาทั้งชายและหญิงต้องไปพักอาศัยอยู่นอกมหาวิทยาลัย ซึ่งอาจจะมีปัญหาเรื่องความปลอดภัยของนักศึกษาหญิงในการเดินทาง ไปพักอาศัยอยู่นอกมหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยจึงควรพิจารณาถึงปัญหานี้ ที่อาจจะเกิดขึ้นได้ ควรจะหาทางป้องกัน เช่น ให้นักศึกษาหญิงทุกคนแจ้งให้มหาวิทยาลัยทราบตลอดเวลา ปัจจุบันพักอาศัยอยู่ที่ใด และมีสภาพอย่างไร มีปัญหาหรือไม่

1.5 มีการรักษาความปลอดภัยโดยเข้มงวด เพื่อความปลอดภัยของตัวนักศึกษาและทรัพย์สินของนักศึกษา อาจจะมีการติดตั้งประตูที่ต้องใช้การ์ดแม่เหล็กเพื่อให้เฉพาะนักศึกษาและผู้เกี่ยวข้องเท่านั้นที่สามารถเข้าไปในหอพักได้ ทั้งนี้มหาวิทยาลัยมีอาณาเขตที่กว้างขวาง ไม่ชัดเจน มีบุคคลภายนอกมาผ่านเข้าออกตลอดเวลา จึงเป็นการยากในการรักษาความปลอดภัยดังนั้นนักศึกษาจึงจำเป็นต้องช่วยตนเองด้วย รวมทั้งมหาวิทยาลัยควรที่จะประกาศเตือน นักศึกษาตลอดในเรื่องดังกล่าว

1.6 ควรมีการปรับปรุงในด้านการบริหารงานหอพัก เช่นการ ทำความสะอาด ก็อาจจะปรับปรุงโดยให้เอกชนดำเนินการแทน หรือ ปรับปรุงกระบวนการซ่อมแซมวัสดุอุปกรณ์การเก็บสำรองอุปกรณ์อะไหล่ต่าง ๆ การตรวจสอบวัสดุอุปกรณ์ วัสดุภัณฑ์ต่างๆ ให้ครบถ้วนและมีสภาพดี เป็นต้น

1.7 เนื่องจากหอพักส่วนใหญ่มีการใช้งานมานานมีปัญหาเรื่องความเสื่อมโทรม และสกปรก ดังนั้นจึงควรมีการดูแลปรับปรุง ซ่อมแซมให้น่าอยู่อาศัยเหมาะกับการศึกษา ซึ่งเมื่อมีการปรับปรุง พัฒนาให้อุบัติอาศัยมากขึ้นก็อาจจะขึ้นค่าธรรมเนียมหอพักเพื่อเป็นการชดเชย และทำให้เงินพอที่จะมีการดูแลปรับปรุงได้ในระยะยาว และสามารถเลี้ยงตัวเองได้

1.8 ถ้ามีการจัดสร้างหอพักใหม่ก็ควรให้มีส่วนบริการต่าง ๆ เพิ่มเติม เช่น ห้องสมุด ห้องทำงาน ห้องพักผ่อน ส่วนพักผ่อนและออกกำลังกาย เช่น สวนหย่อม สนามหญ้า มีห้องเล่นกีฬา หรือสนามกีฬา นอกจากนี้จะต้องจัดห้องน้ำ ห้องส้วม ให้เพียงพอ และต้องมีการออกแบบและจัดระบบต่าง ๆ ให้มีการดูแลรักษาง่าย และมีความทนทาน เนื่องจากมีผู้พักอาศัยเป็นจำนวนมาก

1.9 ควรจะจัดบรรยากาศต่าง ๆ ให้มีความน่าอยู่อาศัย และเหมาะกับการพักอาศัยในระหว่างศึกษาในมหาวิทยาลัย เช่น มีต้นไม้ มีรูปภาพต่าง ๆ มีความสะอาดสะอ้าน มีสีสันทันตึงสวยงาม มีการเสริมสร้างบรรยากาศทางวิชาการให้มากขึ้นโดยอาจจะจัดให้มีห้องสมุด ห้องทำงาน เพิ่มเติม ในหอพักเหมือนกับที่กำลังดำเนินการในหอพักที่ 19 และ 20 นอกจากนี้ยังควรที่จะสร้างความประทับใจให้กับนักศึกษาใหม่ในการเข้าพักในหอพัก ในวันแรกโดยการเตรียมห้องพักในช่วงก่อนเปิดเทอม จัดให้มีการต้อนรับในวันแรกที่เข้าพัก (ไม่ใช่ต้อนรับน้องใหม่แบบที่คณะต่าง ๆ จัดกัน) ให้มีความประทับใจ เช่น มีเครื่องดื่ม อาหารว่างต้อนรับ มีของที่ระลึกแจกแก่นักศึกษาใหม่ อาจารย์ที่ปรึกษาและกรรมการหอพักคอยดูแลต้อนรับและ ให้คำแนะนำส่วนต่าง ๆ ของหอพัก คอยให้คำปรึกษาเมื่อมีปัญหา เป็นต้น ในวันแรกที่นักศึกษาใหม่เข้าพักในหอพักอาจจะมีการทำบุญเลี้ยงพระ เพื่อเป็นสิริมงคลในการเข้าพักในหอพักของมหาวิทยาลัยเป็นวันแรกก็เป็นได้

1.10 ส่งเสริมให้นักศึกษาได้มีส่วนร่วมในการบริหารหอพักให้มากขึ้น เพื่อฝึกให้นักศึกษารู้จักการปกครองตนเอง โดยอาจจะให้อาจารย์ที่ปรึกษาช่วยดูแล เพื่อให้เป็นไปตามวิธทางแห่งประชาธิปไตย

1.11 ควรจัดให้มีศูนย์ร้องเรียนเกี่ยวกับปัญหาที่พักระหว่างและให้มีที่พักรักษาเงินสำหรับนักศึกษาที่มีปัญหาที่พักระหว่าง หรืออาจจะให้มีห้องน้ำ ห้องส้วม สำรองสำหรับกรณีที่มีปัญหา แต่ต้องมีการตรวจสอบว่าผู้ที่มาใช้เป็นนักศึกษาของมหาวิทยาลัย

1.12 ควรมีการปรับปรุงกฎระเบียบของหอพักให้มีความทันสมัย โดยนักศึกษามีส่วนร่วมในการแก้ไขด้วย

1.13 ควรจะใช้หอพักนักศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนานักศึกษาให้เป็นบัณฑิตที่มีความเพียบพร้อมไปด้วยคุณสมบัติที่สังคมปรารถนา มีคุณธรรม จริยธรรม และมุ่งที่จะใช้วิชาการความรู้ให้เป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติ หอพักนักศึกษาจึงควรเป็นสถานที่ที่จะให้ความรู้ทั้งทฤษฎีและปฏิบัติ การฝึกฝนการอยู่ร่วมกัน การปรับปรุงบุคลิกภาพ ความมีระเบียบวินัย การปกครองตนเอง ความมีน้ำใจ ความสามัคคี ความรับผิดชอบ เคารพสิทธิ์ซึ่งกันและกัน และมีการแสดงออกที่ดีทั้งกาย วาจา ใจ

1.14 มหาวิทยาลัย ควรเข้าไปดูแลการดำเนินการด้านที่พักระหว่าง ให้เช่าของเอกชนที่อยู่ในบริเวณใกล้เคียงมหาวิทยาลัย ว่ามีความเหมาะสมแก่การพักอาศัยของนักศึกษาหรือไม่ โดยอาจจะมีการหน่วยงานที่คอยให้ข้อมูลและคำปรึกษา สำหรับนักศึกษาที่ต้องการที่พักระหว่างนอกมหาวิทยาลัย

นอกจากนี้ ยังอาจจะยังมีการขึ้นทะเบียนที่อยู่อาศัยเหล่านี้ไว้ เพื่อตรวจสอบอยู่ตลอดเวลา และควรขอความร่วมมือกับเจ้าของที่พักระหว่างดังกล่าว ในการดูแลนักศึกษา และสถานที่ให้อยู่ในสภาพที่เหมาะสม

1.15 มหาวิทยาลัย ควรสนับสนุนชุมชนข้างเคียงมหาวิทยาลัย ให้มีสภาพแวดล้อมที่ดี มีถนนหนทางที่สะดวก มีไฟ แสงสว่างในเวลากลางคืน เพื่อความปลอดภัย ของนักศึกษา มีการจัดเก็บขยะที่ดี ถูกสุขลักษณะ เป็นต้น

1.16 ในการดูแลบำรุงรักษานั้น ทางด้านฝ่ายซ่อมบำรุงควรมีแบบของหอพักนั้นๆด้วย และควรเป็นแบบก่อสร้างจริง (AS-BUILT DRAWING)

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยในอนาคต

2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยเปรียบเทียบความต้องการที่มีต่อที่พักอาศัยของนักศึกษา กับมหาวิทยาลัยส่วนกลาง หรือ มหาวิทยาลัยส่วนภูมิภาคอื่น ๆ

2.2 ควรศึกษาแยกย่อยเฉพาะกลุ่ม เช่น นักศึกษาที่ไม่ได้พักอาศัยในหอพักของมหาวิทยาลัย หรือนักศึกษาที่พักในหอพักของคณะต่าง ๆ กับนักศึกษาที่พักอาศัยในหอพักของส่วนกลาง เป็นต้น

2.3 ควรจะมีการศึกษาเกี่ยวกับที่พักอาศัยของนักศึกษาให้มหาวิทยาลัยอื่น ๆ ทั้งในส่วนกลาง และส่วนภูมิภาค เนื่องจากแต่ละมหาวิทยาลัยมีการบริหารงาน นโยบายต่างๆ สภาพทางกายภาพ ประชากรต่างๆในมหาวิทยาลัย วัฒนธรรมหรือประเพณีต่างๆมีความแตกต่างกันไป จึงควรมีการศึกษา เพื่อเปรียบเทียบหรือจัดกลุ่มในส่วนที่มีความคล้ายคลึงกัน เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาหรือกำหนดนโยบายให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน หรือสามารถที่จะกำหนดนโยบายหรือแผนงานในบางส่วนได้

2.4 ควรมีการศึกษาในลักษณะโครงการสำหรับมหาวิทยาลัยที่จะดำเนินขึ้นใหม่ โดยศึกษาจากมหาวิทยาลัยที่ก่อตั้งขึ้นมาก่อน

2.5 ควรมีการศึกษาในเรื่องที่พักอาศัยของนักศึกษาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ทราบความเปลี่ยนแปลงต่างๆเพื่อเป็นแนวทางในการวางแผนการจัดการเรื่องที่พักอาศัยของนักศึกษา ให้สอดคล้องกับภาวะการเปลี่ยนแปลง ทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยี

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย